

CDU en CSU: adempauze in conflict asielbeleid

Achtergrond - 18 juni 2018 - Auteur: Wiebke Pittlik

Het conflict tussen kanselier Merkel en haar minister van Binnenlandse Zaken Horst Seehofer over zijn immigratieplan is vooral een conflict tussen de zusterpartijen CDU en CSU. De hele maandagochtend werd gezocht naar een compromis. 's Middags liet Merkel weten dat ze tot 1 juli de tijd neemt om afspraken te maken in EU-verband.

Seehofer en Merkel kondigden beiden een persconferentie om 14 uur aan. Vervolgens was zelfs dat een punt van strijd: een van beiden moest een ander tijdstip kiezen. Dat gebeurde niet, Seehofer trad uiteindelijk een minuut of tien later dan Merkel voor de pers, maar ze overlaptten elkaar voor een groot deel.

Merkel benadrukte dat de situatie over twee weken opnieuw wordt beoordeeld, Seehofer liet weten dat hij mensen gaat terugsturen bij de grens als over twee weken geen goede afspraken met de andere EU-landen zijn gemaakt.

[Lees hier meer over het conflict tussen Merkel en Seehofer.](#)

Waar gaat de ruzie over?

Minister en CSU-partijleider Seehofer wilde vorige week zijn Masterplan Immigratie voorstellen. Kanselier Merkel heeft hem dit verboden, omdat in dat plan zou staan dat asielzoekers die al in een ander EU-land zijn geregistreerd, aan de grens direct moeten worden geweigerd. Zo'n maatregel ondergraaft Merkels inspanningen voor Europese afspraken over de vluchtelingen.

Wat was maandag de uitkomst van het overleg?

Merkel kondigde op haar persconferentie aan dat ze de komende twee weken zal proberen met de andere Europese landen afspraken te maken over de verdeling van vluchtelingen. Als dat na de EU-top op 28 en 29 juni nog niet is gelukt, zal het CDU-bestuur afstemmen welke volgende stappen kunnen worden genomen. Wel worden immigranten die een inreisverbod hebben omdat ze al eerder zijn afgewezen, vanaf nu direct geweigerd bij de grens.

Merkel wil zich inzetten voor bilaterale afspraken met andere EU-landen, zodat vluchtelingen die in een ander land al een asielaanvraag hebben gedaan, naar dat

land kunnen worden teruggestuurd. Seehofer liet weten deze pogingen van harte te ondersteunen.

Merkel herhaalde dat Duits beleid niet unilateraal, niet zonder afstemming en niet ten koste van andere landen mag gaan. Seehofer benadrukte dat als de EU-top niets oplevert, hij asielzoekers die al in een ander EU-land zijn geregistreerd of asiel hebben aangevraagd, gaat weigeren bij de grens. Merkel waarschuwde dat alleen zij als kanselier dat kan bepalen. De kanselier bepaalt het regeringsbeleid op hoofdlijnen. Deze zogenoemde *Richtlinienkompetenz* maakt dat de Duitse kanselier meer macht heeft dan bijvoorbeeld de Nederlandse premier.

Maandagavond ontvangt Merkel de nieuwe Italiaanse premier Giuseppe Conte en dinsdag de Franse president Macron. Met hen zal ze het probleem naar verwachting ook uitgebreid bespreken. Italië en Griekenland zijn de landen die het meeste last zullen hebben van de maatregelen van Seehofer. Gevreesd wordt ook dat Italië vluchtelingen niet meer registreert bij aankomst, als andere landen ze vanwege die registratie terugsturen naar Italië. De nieuwe Italiaanse regering heeft bij haar aantreden begin deze maand aangekondigd een veel restrictiever vluchtelingenbeleid te gaan voeren.

Hoe kon de ruzie zo hoog oplopen?

Dat Seehofer zulk hoog spel speelt, heeft mede te maken met de deelstaatverkiezingen in Beieren in oktober. De CSU zou dan weleens de absolute meerderheid kunnen verliezen, omdat de rechts-populistische AfD een deel van het conservatieve electoraat aanspreekt. Seehofer pleit daarnaast al sinds het begin van de vluchtelingen crisis voor een veel restrictiever vreemdelingenbeleid en heeft Merkel daar veelvuldig op aangevallen. Door met een breuk te dreigen, heeft hij bereikt dat Merkel onder grote druk staat om eind juni concrete resultaten te boeken bij de Europese top en in bilaterale afspraken met EU-landen.

Wat als er geen compromis wordt gevonden?

Als Seehofer zijn plan toch doorzet, dan kan Merkel hem ontslaan. De CSU steunt Seehofer eensgezind, dus er wordt vanuit gegaan dat met Seehofer, dan ook de CSU uit de regering vertrekt. De regering heeft dan geen meerderheid meer. Een breuk tussen CDU en CSU zou een grote verandering betekenen in de Duitse politiek.

Wat staat er in het Masterplan Immigratie van Seehofer?

Wat er in het immigratieplan staat is nog niet bekendgemaakt, Merkel heeft de presentatie immers tegengehouden. Wel heeft Seehofer tijdens zijn

persconferentie maandag zijn plannen toegelicht. Het plan omvat 63 punten. Seehofer wil zogenoemde *Ankerzentren* inrichten. Dat zijn opvangcentra waarin immigranten en vluchtelingen blijven totdat is duidelijk is dat ze ofwel terugmoeten, danwel een plek in een gemeente krijgen toegewezen.

Verder wil Seehofer de uitkeringen aan asielzoekers korten, en hen meer voorzieningen in natura geven. Opvang in de regio moet worden uitgebreid en Seehofer wil meer landen veilig verklaren, zodat uit die landen geen vluchtelingen meer worden geaccepteerd. Merkel en de CDU steunen vrijwel alle voorstellen van Seehofer. Alleen het weigeren bij de grens, zonder dat af te stemmen met de buurlanden en de EU-landen waar de asielzoekers zich het eerst hebben gemeld, vindt Merkel onaanvaardbaar.

Wat is er afgelopen weekeinde gebeurd?

Nadat vrijdag duidelijk werd dat er nog geen compromis in zicht was, is het weekeinde benut voor overleg en strategiebepaling. Opvallend is dat afgelopen weekeinde de CDU de gelederen heeft gesloten, terwijl eind vorige week een deel van de CDU-fractie nog steun voor Seehofer uitsprak. Partijmastodont Wolfgang Schäuble wist de fractie in het gareel te krijgen. De secretaris-generaal van de CDU, Annegret Kramp-Karrenbauer, schreef een brief aan alle partijleden met de oproep om de eenheid te bewaren en Merkel te steunen in haar vluchtelingenbeleid.

De Beierse minister-president Markus Söder liet weten dat hij er op rekt dat Seehofer nog deze week zou invoeren dat bepaalde groepen asielzoekers worden geweigerd aan de grens. Seehofer gaf een interview waarin hij zei dat hij er niet op uit is een regeringscrisis te veroorzaken of kanselier Merkel ten val te brengen. Media hadden eerder opgetekend dat Seehofer in een vergadering had gezegd niet meer met Merkel te kunnen werken. Volgens de *Süddeutsche Zeitung* kregen CDU'ers het gevoel dat de CSU eropuit is Merkel ten val te brengen.

Zondagavond heeft de CDU-partijtop in kleine kring eerst voetbal gekeken - het verlies van Duitsland tegen Mexico maakte de stemming er niet beter op - en vervolgens is tot diep in de nacht overlegd hoe een uitweg met gezichtsbehoud voor zowel Merkel als Seehofer kon worden gevonden.

Wie steunt Seehofer?

Het CSU-bestuur heeft zich maandag eendrachtig voor het immigratieplan uitgesproken. Seehofer kan ook rekenen op steun van de liberale FDP en ook binnen de CDU zijn voorstanders voor de harde anti-immigratiepolitiek van de CSU. Coalitiepartner SPD steunt Merkel en kijkt met stijgende verbazing toe hoe

het conflict zich ontwikkelt. De Groenen presenteerden maandag een eigen immigratieplan, met meer aandacht voor integratie en humaan beleid.

Internationaal ziet Seehofer zich gesteund door de nieuwe conservatieve premier in Oostenrijk, Sebastian Kurz. Die bezocht hem vorige week in Berlijn en sprak toen van een *Achse der Willigen* tegen illegale immigratie die van Rome, via Wenen naar Berlijn loopt. Oostenrijk wordt per 1 juli voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Seehofer zei tijdens zijn persconferentie maandag dat hij Oostenrijk ten volle steunt in pogingen om de buitengrenzen van Europa beter bewaakt te krijgen.

Hoe zit dat met CDU en CSU?

De twee christen-democratische partijen CDU en CSU vormen samen Die Union. De partijen vormen samen één fractie in de Bondsdag. De CSU is alleen in Beieren actief, de CDU in de overige 15 deelstaten. De CSU benadrukt dat het een zelfstandige partij is en niet een vleugel van de CDU. Tussen beide partijleiders kan het flink botsen, zoals al eerder te zien was in de vluchtelingen crisis, toen Seehofer (CSU) Merkel (CDU) hard aanviel. De CSU is vaak wat conservatiever dan de CDU.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/26527/cdu-en-csu-adempauze-in-conflict-asielbeleid>